

BAL ARISI VE TOZLAŞMA (POLİNASYON)

Hayrettin AHMEDOV tarafından tercüme edilmiştir

Dünyanın birçok gelişmiş ülkesinde bilim adamlarının yıllardan beri yaptıkları araştırmalar göstermiştir ki, bal arılarının tozlaşma dolayısıyla sebze ve meyve üretimine katkısı büyüktür. Çeşitli gelişmiş ülkelerde çiftçiler ilaç kullanmaksızın yüksek verimde ürün elde etmek için bal arılarına ihtiyaç duymaktalar, bunun için de ya arıcılarla anlaşıp onların kovanlarını para karşılığı kiralamaktalar, ya da elde ettikleri ürünlerden arıcılara pay vermektedirler. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri'nde 1 arılı kovan 30-50 dolara kiralanmakta ya da üründen arıcıya %10 pay verilmektedir.

Bu konuyla ilgili çeşitli hesaplar yapılmış ve şu değerlere ulaşılmıştır;

orta kuvvette 1 arılı kovan;

-elma, armut, erik ve şeftalide	0,5 hektara,
-karpuz, kavun, kabakta	1 hektara,
-ayçiçeğinde	1 hektara,
-üzüm ve soğanda	1 hektara,
-pamukta	0,2 hektara,
-salatalıkta	2 hektara,

yetmektedir. Fakat bu hesaplarda kovanların yeri ile ekim yapılan yer arasındaki uzaklık da

önemlidir. Örneğin bu uzaklık 1000 m. ise, arı 1 günde 20 uçuş yapabilirken, uzaklık 200 m.ye düştüğünde uçuş sayısı 50'ye çıkmaktadır.

Bal arısının tozlaşmadaki katkısı sayesinde ayçiçeğinde %25-50, elma, armut, erik ve şeftalide %40-50 verim artışı olduğu hesaplanmıştır.

Türkiye'deki çiftçilerin ve arıcıların bu bilgilerden yararlanmaları ve çalışmalarını bu bilgiler ışığında düzenlemeleri hem kendilerine hem de Türkiye'ye büyük katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Komarov,A.A.** "Posobie Pçelovoda-Lybitelya", Moskova, Posagropromizdat, 2001.
- Taranov,G.F.** "Kniga Pçelovoda", Moskova Çitadel, 1995.
- Ponomareva,E.G., Detepleva, H.B.** "Medorosnie Presursi", Moskova Agronomizdat, 1986